

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет

Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи
навчальний рік 2023/2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«Медична психологія»

(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибіркового освітній компонент: вибіркового

Форма здобуття освіти – заочна

(очна; змішана; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 223 «Медсестринство»

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Сестринська справа»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

курс 4

Силабус освітнього компоненту розглянуто на засіданні кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи

Схвалено методичною комісією з проблем терапевтичного профілю

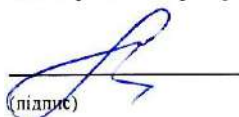
Протокол від:

“28” серпня 2023 року №8

Протокол від:

“30” серпня 2023 року №1

Завідувач кафедри

(підпис)

проф. Кожина Г.М.

(прізвище та ініціали)

Голова

(підпис)

проф. Кравчун П.Г.

(прізвище та ініціали)

Розробники силабусу:

1. Стрельнікова І.М., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи
2. Терьошина І.Ф., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи

Дані про викладачів, що викладають освітній компонент

Викладачі:

Стрельнікова І.М. +3 80(68)318 73 90, e-mail: im.strelnikova@knmu.edu.ua

<https://scholar.google.ru/citations?user=KGXRECUAAAAJ&hl=ru>

<https://orcid.org/0000-0002-3915-0423>

<https://publons.com/researcher/1934852/irina-m-strelnikova/>

Терьошина І.Ф. +3 80(68)318 73 90, e-mail: if.teroshyna@knmu.edu.ua

Профайли викладача

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=aezuv_EAAAAJ&view

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211453409>

<https://orcid.org/0000-0002-8112-2514>

<https://publons.com/researcher/1934787/tieroshyna-iryna/>

Очні консультації, заочні консультації. Он-лайн консультації: на платформі Moodle, Zoom або Google Meet по середам кожного тижня о 14 годині за київським часом.

Локація: 61022, м.Харків, пр. Науки, 4; вул. Академіка Павлова, 46.
Тел./факс (057) 738-10-68.

Бази кафедри: КНП ХОР «Обласна клінічна психіатрична лікарня №3», Військово-медичний клінічний центр Північного регіону, ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України», КНП ХОР «Обласний наркологічний диспансер», ННМК «Університетська клініка» ХНМУ.

e-mail: kaf.6med.psihiatrii@knmu.edu.ua

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (практичні заняття 8:00-12:15 / 12:25-16:45 у відповідності з розкладом; лекції – 9:20-11:00, 13:20-15:00 у відповідності з розкладом).

Вступ

Силабус освітнього компоненту «Медична психологія» складена відповідно до Освітньо-професійної програми “Сестринська справа ” та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 223 «Медсестринство».

Опис освітнього компоненту медична психологія: освітній компонент вивчає загальні і окремі психологічні закономірності змін і відновлення психічної діяльності, призначається для проведення розширених діагностичних і клінічних втручань в медичних установах.

Предметом вивчення освітнього компоненту є особистість хворої людини в широкому сенсі цього слова (різноманітні і глибокі порушення психічної діяльності душевнохворих детально вивчаються спеціальною наукою – психіатрією), медичний працівник, взаємовідношення хворого і медичних працівників на всіх етапах лікувально-діагностичного процесу

Міждисциплінарні зв'язки:

Освітній компонент «Медична психологія» базується на вивченні студентами основ загальної психології, соціології, анатомії людини та фізіології людини, патоморфології та патофізіології, деонтології в медицині, психології спілкування та інтегрується з цими дисциплінами, та закладає основи вивчення студентами «Медсестринство в психіатрії та наркології», «Медсестринство у внутрішній медицині» та інших клінічних ОК , що передбачає інтеграцію з ними.

Пререквізити дисципліни: «Основи психології та міжособове спілкування», «Соціологія», «Анатомія людини», «Фізіологія людини», «Патоморфологія та патофізіологія», «Медсестринська етика та деонтологія».

Кореквізити дисципліни «Медсестринство в психіатрії та наркології», «Медсестринство у внутрішній медицині». «Паліативна та ХОСПСна медицина. Медична етика та медсестринство в геронтології та гериатрії»

Посилання на сторінку освітнього компонента в MOODLE:
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=3955>

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета Метою вивчення освітнього компоненту «Медична психологія » є ознайомлення студентів з основними проблемами медичної психології на сучасному етапі розбудови суспільства; ознайомлення з загальними поняттями та закономірностями психічної діяльності соматично хворої людини, формування навичок безконфліктного забезпечення з пацієнтами та у медичному середовищі, формування на цій основі медико-психологічних вмінь у вигляді основ психотерапії, що є важливим елементом професійної підготовки та майбутньої діяльності лікаря.

1.2. Основні завдання освітнього компоненту «Медична психологія»: оволодіти основними категоріями та поняттями освітнього компоненту, ознайомити із закономірностями формування та основними властивостями психічних процесів особистості соматично хворої людини, висвітлити проблему спілкування у медичному середовищі, зокрема з пацієнтом та його родичами; сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в колективі; засвоїти ефективні методів впливу на особистість хворої людини за допомогою психогігієнічних, психопрофілактичних та психотерапевтичних заходів.

1.3. Компетентності та результати навчання

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування студентами компетентностей	
Інтегральна компетентність	Бакалавр медсестринства здатний розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК 08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій ЗК 09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення ЗК 11. Здатність працювати в команді ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань
Фахові компетентності (ФК)	ФК 01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці. ФК 07. Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта. ФК 08. Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини. ФК 11. Здатність проводити медичну та соціальну реабілітацію з метою відновлення здоров'я населення. ФК 12. Здатність орієнтуватися у визначенні групової належності лікарських засобів, особливостях їх фармакокінетики та фармакодинаміки. ФК 13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання

ПРН	ПРН 6. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі. Використовуючи принципи медсестринської етики та деонтології, правила міжособового спілкування з метою створення сприятливого психологічного мікроклімату, вміти: <ul style="list-style-type: none"> - спілкуватися з пацієнтом та членами його сім'ї або наближеного оточення, медичним персоналом; - вирішувати етичні та деонтологічні проблеми в процесі роботи з пацієнтом та членами його родини; розглядати та аналізувати в колективі професійні помилки; проводити навчання для молодшого та технічного персоналу. ПРН 7. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду. В умовах ЗОЗ, удома та в громаді, користуючись чинними наказами МОЗ України, з метою формування, збереження та поліпшення стану здоров'я дорослого та дитячого населення, вміти: <ul style="list-style-type: none"> - вести облік диспансерних груп населення; - робити розрахунок та аналіз статистичних показників ефективності диспансеризації; - проводити роз'яснювальну роботу серед пацієнтів різних диспансерних груп; - вести облік груп здоров'я; - розраховувати та оцінювати окремі показники та показники комплексної дії мікроклімату на організм людини; - визначати етапи медико-соціальної реабілітації пацієнта, завдання для кожного етапу; - складати комплекс реабілітаційних заходів залежно від і профілю, перебігу, періоду захворювання чи травми; - проводити перепис дитячого населення.
-----	--

	ПРН18. Організувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань. ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду.
--	---

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікаційні навички
- міжособистісні навички
- навички дослідження
- адаптивність
- емоційний інтелект

2. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компоненту	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	вибіркова	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність 223 «Медсестринство»	Курс:	
		4-й	-й
		Семестр	
			-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента - 84	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Перший (бакалаврський)	2 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		4 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		84 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: залік			

2.1 Опис освітнього компоненту

2.2.1. Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
<i>Розділ 1: Загальні питання медичної психології</i>			
1.	Медична психологія: визначення, предмет і задачі. Розвиток медичної психології у світі і на Україні. Роль медичної психології у формуванні сучасних уявлень про єдність соматичного і психічного. Визначення психічного здоров'я. Критерії ВООЗ. Психодіагностика. Психологія індивідуальних відмінностей.	0,5	вступна
<i>Розділ 2: Практичні аспекти медичної психології</i>			
2.	Психологія медичних працівників та лікувально-діагностичного процесу. Профілактика емоційного вигорання. Особливості при роботі медичного працівника .	0,5	інформаційна
3.	Психосоматичні розлади. Психологічні аспекти суїцидальної та девіантної поведінки.	0,5	інформаційна
4.	Принципи психопрофілактики, психогігієни, реабілітації та психотерапії в роботі лікаря загальної практики. Реабілітація соціальна та професійна, адаптація та компенсація, її основні розділи. Психотерапія як галузь медичної психології та медицини. Основні сучасні методи психотерапії. Принципи психотерапії у пацієнтів різних вікових категорій.	0,5	інформаційна
РАЗОМ	2		

2.2.2 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Предмет, завдання та методи дослідження психологічного стану людини. Поняття про психічне здоров'я. Стан психічних функцій і хвороба Психологія індивідуальних відмінностей. Психологія медичних працівників. Психологія лікувально-	1	обговорення з викладачем учбових елементів заняття; дослідження студентами психологічного стану пацієнтів; розповідь-пояснення, лекція, срс, вирішення тестових завдань, онлайн консультування, робота з робочими зошитами, усне опитування	Поточний контроль: усне опитування, виконання тестових завдань; Підсумковий контроль: залік

	діагностичного процесу.			
2.	Психосоматичні розлади. Психологічні особливості хворих з соматичними захворюваннями	1	обговорення з викладачем учбових елементів заняття; дослідження студентами психологічного стану пацієнтів; розповідь-пояснення, лекція, срс, вирішення тестових завдань, онлайн консультування, робота з робочими зошитами, усне опитування	Поточний контроль: усне опитування, виконання тестових завдань; Підсумковий контроль:залік
3.	Психологічні аспекти девіантної поведінки. Психологічні аспекти суїцидальної поведінки, вмираючого пацієнта та евтаназії.	1	обговорення з викладачем учбових елементів заняття; дослідження студентами психологічного стану пацієнтів; розповідь-пояснення, лекція, срс, вирішення тестових завдань, онлайн консультування, робота з робочими зошитами, усне опитування	Поточний контроль: усне опитування, виконання тестових завдань; Підсумковий контроль:залік
4.	Психологічне консультування. Реабілітація. Основи психотерапії.	1	обговорення з викладачем учбових елементів заняття; дослідження студентами психологічного стану пацієнтів; розповідь-пояснення, лекція, срс, вирішення тестових завдань, онлайн консультування, робота з робочими зошитами, усне опитування	Поточний контроль: усне опитування, виконання тестових завдань; Підсумковий контроль:залік
Разом	4			

2.2.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Предмет, завдання та методи дослідження психологічного стану людини. Поняття про психічне здоров'я	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
2.	Психологія пізнавальних психічних процесів	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік

3.	Психологія емоційно-вольової сфери.	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль Підсумковий контроль: залік
4.	Стан психічних функцій і хвороба в залежності від віку хворого.	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль Підсумковий контроль: залік
5.	Психологія індивідуальних відмінностей	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль Підсумковий контроль: залік
6.	Психологія медичних працівників	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль Підсумковий контроль: залік
7.	Психологія лікувально-діагностичного процесу	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль Підсумковий контроль: залік

8.	Реакція особистості на хворобу. Нозогенії.	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
9.	Психічний стрес	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
10.	Психосоматичні розлади.	6	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
11.	Масковані депресії	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
12.	Психологічні особливості хворих на соматичні захворюваннями .	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік

13.	Психологічні аспекти девіантної поведінки	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль Підсумковий контроль: залік
14.	Психологічні аспекти суїцидальної поведінки, вмираючого пацієнта та евтаназії.	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль Підсумковий контроль: залік
15.	Основи психогієни. Основи психопрофілактики	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль Підсумковий контроль: залік
16.	Психологічне консультування. Реабілітація. Основи психотерапії.	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль Підсумковий контроль: залік
17.	Залік		Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль Підсумковий контроль: залік
Разом	84			

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1 Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти

Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти здійснюється згідно «Інструкції оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ».
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/instr_ocin21.docx

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Проведення та оцінювання заліку

Оцінювання результатів вивчення освітнього компоненту проводиться безпосередньо під час останнього заняття, яке проводиться науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. це підсумковий контроль, що проводиться після засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з дисципліни на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи. Оцінювання освітнього компоненту проводиться по закінченні вивчення ОК у формі «заліку»

Підсумкове заняття передбачає такі контрольні елементи:

1. Оцінювання засвоєння теоретичного матеріалу, який включає наступне:

- 1) завдання які охоплюють зміст навчального матеріалу підсумкового заняття відповідно до програми освітнього компоненту
- 2) усне опитування

оцінювання теоретичних знань за всіма темами освітнього компоненту оцінюються за таблицею:4

Таблиця 4

**Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності
здобувачів освіти з освітнього компоненту**

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з освітнього компоненту	

«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Оцінка з освітнього компоненту

Для освітніх компонентів, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД.

Оцінка з освітнього компоненту виставляється лише студентам, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище Оцінки "Fх" або "F" ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення ОК, формою контролю якої є залік.

Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів. Для ОК, формою контролю яких є «залік», сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 200 балів.

Після проведення семестрового контролю для ОК, або їх частин, що закінчуються формою контролю «залік», , відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності.

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре

150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

3.2. Питання до заліку

1. Загальна характеристика пізнавальних психічних процесів
2. Увага, види уваги, їх характеристика. Властивості уваги.
3. Поняття про відчуття. Основні властивості відчуттів.
4. Чутливість аналізаторів, пороги чутливості.
5. Класифікація видів відчуттів. Больові відчуття.
6. Індивідуальні особливості відчуттів.
7. Поняття про сприйняття. Відчуття та сприйняття
8. Характеристика основних властивостей сприйняття.
9. Види сприйняття.
10. Поняття про ілюзії та галюцинації. Особливості ілюзорного сприйняття у дітей.
11. Індивідуальні відмінності сприйняття, їх діагностика.
12. Відчуття та сприймання в професійній діяльності лікаря.
13. Психологічні теорії пам'яті, мислення та емоцій.
14. Поняття про пам'ять. Характеристика основних процесів пам'яті.
15. Класифікація видів пам'яті та їх взаємозв'язок.
16. Сміслові і механічне запам'ятовування та їх місце і роль у засвоєнні знань.
17. Відтворення, його види і роль у процесах засвоєння та збереження знань.
18. Умови ефективного запам'ятовування, збереження і відтворення інформації.
19. Забування, його причини і способи боротьби з ним.
20. Асоціація, її види.
21. Індивідуальні відмінності пам'яті.
22. Пам'ять в професійній діяльності лікаря.
23. Мислення як вища форма пізнавальної діяльності людини. Розуміння його специфіки у порівнянні з безпосереднім чуттєвим відображенням.
24. Розумові операції як основні механізми мислення, їх характеристика.
25. Класифікація видів мислення.
26. Логічні форми мислення.
27. Індивідуальні відмінності мислення. Прояв інтелектуальних здібностей у професійній діяльності лікаря.
28. Зв'язок мислення та мовлення.
29. Інтелект: основні підходи до розуміння.
30. Поняття про уяву та її своєрідність як пізнавального процесу.
31. Класифікація видів уяви, їх характеристика. Мрія як особливий вид уяви.
32. Прийоми створення образів уяви.
33. Уява і особистість. Уява в професійній діяльності лікаря.
34. Загальна характеристика емоційно-вольової сфери. Поняття про емоції та почуття.
35. Вираження емоцій та почуттів. Форми переживання емоцій та почуттів.
36. Стрес. Стрес фізіологічний і психологічний.
37. Види емоцій. Види почуттів. Вищі почуття.
38. Основні параметри емоційного процесу.
39. Емоції і здоров'я людини. Роль емоційних станів у регуляції поведінки та діяльності людини.
40. Поняття про волю. Психологічні теорії волі.
41. Проста та складна вольова. Структура і механізми складної вольової дії.

42. Поняття про вольове зусилля та силу волі. Безвілля та його причини.
43. Основні вольові якості особистості, їх формування. Вольові якості лікаря та їх значення в професійній діяльності.
44. Поняття про темперамент, його роль у психічному розвитку людини та в діяльності лікаря..
45. Основні властивості темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту.
46. Теорії темпераменту.
47. Типи темпераментів, їх психологічна характеристика та діагностика.
48. Поняття про характер, його зв'язок із темпераментом. Фізіологічні основи характеру.
49. Структура характеру. Класифікація рис характеру.
50. Типове та індивідуальне в характері. Акцентуації характеру.
51. Формування характеру. Характер та індивідуальність людини. Характер і професійна діяльність лікаря.
52. Різновиди реакції особистості на хворобу.
53. Нозогенії
54. Принципи класифікацій психосоматичних розладів
55. Основні теорії психосоматичних розладів.
56. Масковані депресії: клініка, діагностика, наслідки.
57. Психологічні зміни при захворюваннях серцево-судинної системи.
58. Психологічні зміни при захворюваннях бронхів та легень.
59. Зміни при захворюваннях травного тракту.
60. Психологічні особливості хворих при інфекційних захворюваннях, туберкульозі, СНІДу.
61. Психологічні особливості хворих при ендокринних, нервових та психічних захворюваннях.
62. Психологічні зміни у хворих жінок в гінекологічному стаціонарі.
63. Психологічні особливості жінок у період вагітності та родів.
64. Особливості психології хворих дітей та людей похилого віку.
65. Психологічні особливості хворих в хірургічному стаціонарі в до- і післяопераційному періоді, в ортопедії і травматології.
66. Психологічні особливості хворих в стоматології. офтальмології, отоларингології.
67. Психологічні особливості хворих з онкологічною патологією.
68. Вплив на психіку людини вроджених та набутих фізичних дефектів.
69. Девіантна поведінка в різних вікових групах
70. Аддиктивна поведінка.
71. Особливості суїцидальної поведінки у хворих на соматичну патологію та при хімічних аддикціях. Особливості суїцидальної поведінки у дітей
72. Психологічні аспекти умирання та смерті.
73. Поняття «психогігієна» та «психопрофілактика».
74. Психогігієна праці медичного працівника.
75. Принципи психопрофілактики праці, навчання, побуту, сім'ї і сексуальних відносин.
76. Роль лікаря загальної практики в профілактиці нозопсихологічних проявів.
77. Реабілітація соціальна та професійна, її основні розділи. Психологічна реабілітація дітей.
78. Психологічна та соціальна реабілітація осіб, які стали інвалідами під час проходження військової служби, та інших осіб, які постраждали під час виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків) в Україні.
79. Показання та протипоказання для проведення окремих методів психотерапії. Особливості проведення психотерапевтичних втручань в дитячому віці

80. Психологічне консультування. Особливості консультування дітей.
81. Психологічна корекція з особливостями в дитячому віці.
82. Психологічна допомога у кризових періодах.

3.3. Перелік практичних навичок

1. Самостійно вести спрямовану психологічну бесіду з хворими, скласти психологічний анамнез хвороби та життя, оцінювати психологічний стан хворого з формулюванням висновку експериментально-психологічного обстеження.
2. Вміти виявляти акцентуації характеру, а також проводити диференційовану психокорекцію виявлених особливостей особистості.
3. Визначити тип внутрішньої картини хвороби і типи реагування пацієнта на захворювання.
4. Формувати адекватне відношення до захворювання у пацієнта і підтримувати його на всьому протязі лікувально-діагностичного процесу.
5. Диференціювати психологічні особливості хворих при різних соматичних захворюваннях, визначити необхідність психологічної корекції з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта.
6. Дати психогігієнічні поради пацієнту соматичного профілю.
7. Виробити тактику спілкування з хворими та їх родичами з урахуванням принципів лікарської етики і деонтології.
8. Оцінити і провести корекцію взаємовідносин хворого з медичним персоналом.
9. Зробити аналіз професійно важливих якостей лікаря.
10. Вміти впроваджувати заходи первинної психопрофілактики синдрому емоційного вигорання в медичному середовищі.
11. Знати основні діагностичні алгоритми станів залежності (хімічна, Інтернет, гемблінг) й співзалежності та вміти їх застосовувати у практичній діяльності для профілактики та корекції.
12. Знати основні шляхи психопрофілактики суїцидальної поведінки та вміти своєчасно виявляти суїцидальні тенденції.

3.4. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання студентів під керівництвом викладача з дисципліни проводиться протягом семестру у формі: вивчення літературних джерел, рекомендованих для опанування тем і проблем та підготовки доповідей за ними. За участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат, які можуть додаватись заохочувальні бали (не більше 10). В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів

Розрахунок балів:

1. Написання та захист (презентація) реферату за будьякою темою програми 2-3 бали
2. Виконання та успішний захист самостійної індивідуальної роботи, проекту тощо 4-6 балів
3. Участь або презентація стендового доповіді на конференції 7-8
4. Переможці (три перших призових місця) на олімпіаді або конференції 10

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вимоги освітнього компоненту. Щоб досягти мети навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати заняття, читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Відвідування занять та поведінка. Студентам необхідно не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягненими в медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі, маску, зошит, ручку. До початку занять на клінічній базі кафедри

студенти повинні пройти медогляд і мати санітарну книжку з допуском для роботи в лікувальному закладі.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими освітніми потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, зв'яжіться з викладачем.

Рекомендації щодо успішного складання освітнього компоненту: активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи.

Техніка безпеки. Всі студенти повинні обов'язково пройти інструктаж з техніки безпеки, який проводиться на початку першого заняття. Інструктаж проводить викладач академічної групи або відповідальна особа, згідно з інструкцією затвердженої наказом ХНМУ із записом у відповідному журналі.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності. Списування та плагіат при підготовці студентських наукових робіт не допускаються. Використання електронних гаджетів (мобільний телефон, планшет) не допускається в ході практичних занять, лекцій та при проведенні всіх видів контролю.

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

6. Рекомендована література

1. Медична психологія: державний національний підручник / І.Д.Спіріна, І.С.Вітенко, О.К. Напрєєнко та ін. – Дніпропетровськ: ЧП «Ліра» ЛТД, 2012. – 444 с.

2. Medical psychology. State National Textbook / I.D.Spirina, I.S.Vitenko, O.K. Napreenko et al. – Dnipropetrovsk: 2015. – 376 с.

3. Загальна та медична психологія (практикум) / Під заг. ред. проф. І.Д.Спіріної, проф. І.С.Вітенка. - Дніпропетровськ, АРТ ПРЕС, 2002. 176 с.

4. Медична психологія/ За редакцією академіка С.Д. Максименка. Підручник. – Вінниця: Нова Книга, 2008 – 520 с.

7. Інформаційні ресурси Сторінка дисципліни в системі Moodle

<http://31.128.79.157:8083/course/view.php?id=2928>